

QWARTALS-BILAGA TILL CARLSCRONA WECKOBLAD

Årgång 9 N:o 1 Anno 1788 Pris: 7 Shilling

Högt Ärade Läsare,

Det är för Vår härvarande Tidnings-Redaction ett alltid lika agreabelt Nöje som en hugnelig Nåd att ånyo få påbörja ännu en Åhr-Gång af Vårt Wecko-Blads Qwartals-Bilaga och dymedelst i sedvanlig Ordning vara i Stånd att till Vår trogna Läse-Krets i all Ödmjukhet kunna framlägga detta det innevarande Åhrets allra första Nummer, hvilket icke minst hafver Förtjänsten att till Dess Innehåll uppvisa ett flertal Articular uti de mest disparata Ämnen. Dessutom komma Wi från och med nu att höja Ambitions-Niveaun såtillvida som att Bilagan till Omfånget i wissa Nummer blifwer wäsentligt utökad.

Sålunda innehåller detta Nummer ej mindre än hela 8 Sidor, späckade med intressenta Articular af de mest differente Slag, därmed bewisande Wår Redactions oinskränkta Ambition att med allvarliga, nyttiga och nöjsamma Notiser i skilda Spörsmål gifva Våra Läsare värdefulla Upplysningar om Sakernas Rådande Tillstånd m.m., samt till yttermera visso låta Vår Publication vara ett öppet Forum för såväl Läsarena som för öfvrig Gemenhet, hvarigenom Den som så åstundar gifwes Möjligheten att uti Vårt Blad införa något efter Eget Önskemål utan att Vår Redaction därvid fäster något Afvseende hvid hur hufvudlöss respectifve välbetänkt vederbörandes Inlaga än må framstå, förutsatt att det Införda håller sig inom Lagarnas och Anständighetens Gränser.

Med den allra utmärktaste Hög-Aktning
Herr Rodolphe Jeansson von Prahlenschreiber, Hufvud-Redacteur

* * * * *

*Uti Runneby Pappers-Tillverkning hos Herr Fabriqueur Bolmstedt vid Ån
finnes Cardun-Papper till 14 Daler, fint Concept-Papper till 5 Daler, gröfvre d:o 3 Daler
16 Öre, ordinairt Papper 1 Daler 4 Öre, Maculature-Papper 24 Öre Riset, allt i
Silfver-Mynt*

.....

**Nyligen inträffade Händelser, hvars Återgifvande torde hugswala
de nyhetstörstande Läsare, hvilka marteras af svårartad Nyhets-Torka**

Den 29:e December i förlidet År var Middag och Inträdes-Calas för Officianter och Flagg-Män hos den nyutmämnde Öfver-Directeuren för Docke-Byggnaderna Herr Magnus Anckarsvärd. Dennes båda Döttrar, hvilka varit i Pension hos och educerats af en i Stockholm boende Faster, äro nu hitflyttade och kunde uppvisa artiga Faconer och behagliga Manières trots deras Ungdom, då de blott äro 13 respektive 11 år gamla. De unga Döttrarnas agreabla Belefvenhet och mogna Uppträdande anses bland Örlogs-Stadens Soceitete så renommmerande, att de härigenom torde vara qualificerade till att deltaga i Societetens Picque-Nicquer. Äfvenledes framgick synnerligen väl Deras Händers Skickelighet genom de coleurt broderade Tableaux, hvilka inramade pryda Deras Moders Förmak.

Den 1:e Januari kungjordes den sorgeliga Nyheten att Herr Anckarswärds Företrädare, den förre Öfver-Directeuren hvid Docke-Byggnaderna och Riddaren Herr Daniel Af Thunberg, stilla afvlidit i en Ålder af 76 Åhr.

Den 8:e d:o samlades om Morgonen alla sörjande å den Afvlidnes Egendom Wedeby Gård, hvarefter Lik-Processen afvgick i besvärligt Snö-Oväder för Begravnings-Andakt i Lösens Kyrka. V. g. se särskild Nekrolog om Den Afvlidne i denna Bilaga.

Den 9:e Januri, således redan den följande Dagen, kom ännu ett Sorge-Bud för Carlsronas Innevånare, hvilket omtalade att Herr Justitie-Borgmästaren Matthias Elers hastigt och oförmodat aflidit af en plötsligt uppkommen mysterieuse Hals-Sjukdom. Den Bortgångne efterlämnar Dess Maka, hvilken nu som Änka har att försörja ett Dussin-Tal Barn.

Den 16:e, 17:e och 19:e Januari hölls Diné för Inviterade af Stadens Societet hos respectifve Herr Commerce-Rådet Jönsson, Deras Excellencer Grefve-Paret Wachtmeister samt Herr Contre-Amiralen Feiff, vartill den sistnämnda i synnerhet Örlogs-Stadens Flagg-Män voro inbjudna.

Den 19:e Januari blefv äfven inköpt af Herr Öfver-Amiralen Grefve C. A. Ehrensverd den nyligen bortgångne Daniel Af Thunbergs Gård å Wedeby. I köpet ingår ej blott den proptra Hufvud-Byggnaden med dess 10 Rum, utan tillika Parken med förnämlig Frukt-Trädgård, bestående af öfver 200 Träd, samt tillhörande Hemman. Således erbjuder Egendomen som Helhet den allra artigaste Retraite för agreabel Recreation som en Chef i Carlsrona kan önska Sig.

Den 24:e Januari på Vår Konungs Födelsedag tillställde om Aftonen Herr Tracteuken och f.d. Theater-Directeuken M. Le Blanc stor Masquerade från Kl. 9 om Aftonen till Kl. 4 om Morgonen. Men då Tiderna dessvärre numera blifvit sådana, att äfven simplare folk af Medel-Ståndet gifves Tillträde därtill, bevärdigades utaf lätt insedda Skäl ingen af Stadens Societets-Personer att närvara vid ifrågavarande Begifvenhet, då ju det förvisso råder en afvsevärd Differënce emellan Creti och Pleti. Sålunda undvek därvid Stadens Prominencer all Beblandning med Populacen och höll istället för Dess egen exclusiva Krets af Personer, utmärkta af en oantastlig Qualité, i sedvanlig Ordning Dess slutna Picque-Nicque med Dans etc. under stor Munterhet.

Den 29:e Januari var en rar Föreställning af Häst-Dressyr för 16 Shilling Billeten i Comedie-Huset, där en Tysk vid Namn af Morris kunde visa upp 4 admirabelt völdresserade Hästar af dvärgliknande Storlek, knappt fyrtitalet Tum höga, hvarvid det föreföll obegripligt att oskäligen Creatur kunna förmås till slika admirabla Prestationer som dependerade de af någon mystique djurisk Själs-Förmåga.

Den 5:e Februari var Fet-Tisdag, hvilken såsom Calas-Dag i månet Hem firades med traditionsenligt Calas, hvarvid man vid Calasandet företrädesvis calasade på Het-Vägg.

Den 25:e Martii, Marie Bebådelse-Dag, var stor Societets-Bjudning hos Herr Cammar-Rådet Broomé, hvilken dock ej kunde bevistas af Herr Amiralen C. Tersmeden, då högst Densamme samma Dag insjuknande samt därpå en längre Tid blefv sängliggande af ett marterande Njurstens-Anfall, hvarvid Herr Amiralitets-Medicus D:r Arvid Faxé af den tämligen svårt plågade Patienten anförtröddes Dess Öfver-Vakande.

.....

EFTERLYSNING

Några Dagar före Jul bortkom en hvit Höna med Tofs, och Nyårs-Aftonen en svart med litet gula Fjädrar och Tofs; Om någon Rättsinnig vet något om dem eller köpt dem, vill Ägaren dem lösa med dubbelt.

T i l l S a l u

för ganska billigt Pris finnes en i gott Stånd warande moderne Res-Wagn med tillbehörige Stång-Selar och Betsel-Tyg, hvilken makligen kan föras af 2:ne Hästar; Underrättelse fås på Tryckeriet.

Ψ Necrolog öfver förre Öfver-Directeuren hvid Docke-Byggnaderna Ψ
Ledamoten af Wetenskaps-Academien Vasa-Riddaren
Herr Daniel af Thunberg

Alldeles i Början af det ingångna Åhret gjordes den sorgeliga Nyheten bekant, att en af Vårt Rikes allra törsta Begåfvningar i den mechaniska Wetenskapen, Herr Daniel af Thunberg, lugnt och stilla afvlidit i en Ålder af 76 Åhr. I synnerhet såsom Inventor och Constructeur af samt Öfver-Directeur hvid de Nya Torr-Docke-Byggnaderna hafver Den Bort-Gångne gjort ovärderliga Insatser för att möjliggjöra Vår Örlogs-Flottas Conserverande å torraste Land.

Ehuru Norr-Länning till Sitt Ursprung var dock Herr Daniel af Thunberg under den senare Delen af sitt Lifv bosatt och verksam i Blekinge. Född Åhr 1712 såsom Bond-Son på Hemmanet Tun-Sjön i Dals Socken, belägen i Ångerman-Land, kom Han att däråfv taga Sitt Efter-Namn. Hans Begåfvning uti och Intresse för Mechanicen visade sig tidigt. Efter Skol-gång i Härnösand kom Han dock 1731 till Uppsala för Präst-Studier. Sedermera tjänstgjorde Han såsom Informator dels på Hem-Orten, dels i Dalarne och Wärm-Land. Under denna Tid ledde Hans Håg för Mechanicen till Uppfinnandet af diverse Maskiner och Verktyg, bl.a. en Harfv och en Sånings-Maskin.

Åhr 1745 gick Hans högsta Önskan i Uppfyllelse, då Han blefv antagen såsom Med-Arbetare åt "Den Svenske Archimedes", den då 84-årige och närmast halfvblinde geniale Inventorn Herr Commerce-Rådet Christoffer Polhem, närmare bestämt hvid Dennes Laboratorium Mechanicum, där Han äfven lärde känna andra framstående Personer, såsom Architecten Carl Hårleman och den duglige Officeren Augustin Ehrensvärd.

Då den sistnämnde - efter Sveriges nesliga Nederlag mot Ryssland i Kriget 1741-42 och däråf orsakade Land-Afvträdelser af Finländska Områden - erhöill Uppdraget att leda Förstärkandet af Vårt Rikes Finska Riks-Halfvas Försvar medelst Tillskapandet af nya Fästningar och andra såväl nyttiga som nödiga Inrättningar, blefv Thunberg utsedd till Bygg-Mästare härför. Detta oerhört omfattande Project påbörjades under Åhret 1748, hvarvid Uppförandet af Sjö-Fästningen Sveaborg utanför Helsingfors, "Nordens Gibraltar", blefv den mest lysande Prestationen, utan att för den skull förglömma de framgångsrika Företagen med Trollhätte Canal och Sluss-Werk, liksom de djerfva Planerna på en Göta Canal mellan Wänern och Göteborg.

Såsom den märkvärdigaste Inrättningen på Sveaborg får väl anses de Dockor som af Thunberg blefvo construerade. Här bör främst nämnas dels Den stora Galär-Dockan, hvars Watten helt kan utpumpas, dels Dockan på Vargön, hvars Tömmande sker medelst en Wäder-Qwarn, hvilken dessutom ej blott maler Mjöl, utan äfven släpar upp Stockar, hvilka sågas till Plank och Bräder.

Redan 1756 besökte Thunberg Carlscrona för att utse den lämpligaste Platsen för Byggande af De Nya Dockorna, hvilkas Uppförande påbörjades tvenne Åhr senare under Uppsikt af Herr Lieutenanten Johans Fellers. Thunberg blefv i Försättningen allmer engagerad i detta lika makalösa som storslagna Project, hvilket än i Dag väcker De stora Europeiska Nationernas Admiration och Afvund, samt sedan 1759 stått under direct Öfver-Inseende af Thunberg, då Denne hitflyttade.

1762 lät Han uppföra den Wäder-Qwarn, hvilken hvid Peter Jungs Vik, belägen hvid westra Änden af Westra Amiralitets-Gatan, ännu dagligen fortfar att utpumpa Watten därstädes, så att Wikens Tömmande möjliggör utvidgad Dock-Byggnation. Såsom storstatligt Ingenjeurs-Project lærer dock detta grandioست anlagda Företag kräfva åtskilliga Åhrs Mödor med omfattande Arbets-Insaster af hitcommenderade Regementen från andra Orter och ansenliga Kostnader för Riket långt in i Framtiden, innan alla de Tio Dockorna i nästa Århundrade torde stå helt färdiga och klara.

Andra viktiga Project, hvilka på Carlscrona Örlogs-Varfv bedrifvits under skickelig Ledning af Thunberg, hafva varit Förbättrandet af den gamla Mast-Kranen hvid Flottans Skepps-Bro, samt Utförandet af Pålningen och öfvriga Grund-Arbeten, hvilka voro Förutsättningen för att den nyantika Inventarie-Cammaren för Hysande af Örlogs-Skeppens Utrustning, ritad af Herr Öfver-Amiralen Grefve C. A. Ehrensvärd, kunde uppföras Åhren 1781-1784, hvilket af Hans Majestait Konungen för de dryga Bygg-Kostnadernas Skull döptes till "Silfver-Huset".

Likaså hafver Thunberg låtit iordningställa den delvis förfallna Crono-Qwarnen i Lyckeby, samt äfven därstädes haft Öfverinseendet hvid Uppmurandet af en förnämlig Sten-Bro med flera Valv. Dessutom har Högst Densamme uttänkt en Plan för hur en Rör-Ledning ifrån Lyckebyån skulle kunna förse Örlogs-Staden med Färsk-Vatten, liksom äfven en Method för Berg-Sprängning under Watten.

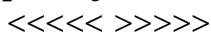
1763, i en Ålder af 51 Åhr, ingick Thunberg Giftermål här i Staden med framlidne Auditeuren och Råd-Mannen Herr Eric Norréns drygt trettioåriga Dotter D. M. Norrén. Några Åhr senare inköpte Han Hemmanet Wedeby och uppförde där några enkla men vackra Hus med tillhörande Träd-Gård. Parets Dotter dog i Kopporna redan innan första Lefvnads-Åhrets Fullbordan, medan däremot den nu minderårige Sonen ännu uppvisar en fullgod Hälsa.

Bland de många Utmärkelserna Thunberg fick mottaga i Dess lifvs-Tid märks dels Upphöjelsen till Riddare af Wasa-Orden hvid Konungens Kröning 1771, dels Adlandet hvid Michaeli-Tiden 1776. Emellertid fördunklades i synnerhet senare Delen af Dess Lefvnad af tilltagande Sjuklighet med åtföljande Skröplighet, främst yttrande sig i allt allvarlig Frossa och Gul-Sot, hvilket allt sammantaget sluteligen förorsakade den Åldrade Store Mannens sorgesamma men stillsamma Ända-Lyckt alldeles i Början af detta Åhr, blott några Månader efter Dess Skiljande ifrån Ämbetet på Dess Egen Begäran. Såsom Den Afvlednes Efterträdare uti Öfver-Directeurs-Sysslan hvid De Nya Docke-Byggnaderna hafver utsetts Dess högt estimerade Med-Arbetare Herr Capitain-Mecanicus Magnus Cosswa Anckarsvärd.

RUM ATT HYRA FÖR HUSHÅLL

till nästa Far-Dag finnes på Skeppsbro-Gatan; Underrättelse fås på Bok-Tryckeriet

Om den gemena Brottslighetens Utbredning i Vår Örlogs-Stad

Liksom den noblaste Medaille af Nödvändighet hafver ej blott en Fram-Sida, utan jämväl en Bak-Sida, på lika Sätt hyser Vår Kongliga Örlogs-Stad dessvärre ej blott och enbart oförvitliga Innevånare af skilda Stånd och Classer, utan beklagligtvis äfven ett talrikt Clientel af gemenare och uslare Folk, hvars generande Närvaro Hvar och En ständigt blifver påmind om härstädes i Vår Stad, och hvars lastbara och brottsliga Lefverne bereder såfväl den anständigare Befolkningen som de styrande Myndigheterna lika grafva som oräkneliga Bekymmer.

Sålunda går ingen Stads-Bo säker för Antastelser å Carlscronas Gator, ty trots att Tiggeri och Horeri i Lag förbjudits, stryker här likväl omkring mången liderlig Löske-Kona och lättfotad Månglerske-Piga, utbudande Sig till köttslig Förlustelse för allehanda mindre nogräknat Man-Folk, hvars Brännvins-Supande drifver mången barnrik Famille till Ruinens Brant med Svält, Sjukdom och annat Armod i Släp-Tåg. Härtill kommer Närvaron af en sådan Myckenhet af vanartig Ungdom af både Könen, hvilken besvärar anständigt Folk med ett Tiggande så djerfvt, att mången Förbi-Passerande däraf känner sig rentaf både angripen och förföljd.

Icke minst de, hvilka äro sysselsatta inom Stadens Domstolar i Allmänhet och Dess Kämnärs-Rätten i Synnerhet, blifva dagligen och stundligen påminda om slikt Patrask, då ju dessa i Carlscrona Råd-Hus verksamma Rätts-Instanser ständigt öfverhopas af Arbete i sitt lika oförtröttliga som fåfänga Sträfvän att såsom Rättvisans Företrädare här på Orten upprätthålla en någorlunda anständig Moral inom de lägre Befolknings-Skikten. Ty förvisso pågå i Stadens Råd-Hus af nödiga Skäl ständigt, i Anseende till den myckna Brottsligheten, ett Fler-Tal Rätts-Processer rörande de mest skilda brottsliga Gärningar såsom Stöld, Fylleri, Miss-Handel, Förfalskning, Förtal, Äre-Kränkning-Dispyter, Inbrott, Skadegörelse, Lägers-Mål med flera skilda Slag af Horeri och allehanda öfvriga Förseelser.

Hvad angår den sistnämnda Brottstypen påminnes om att Beteckningen Lönska-Läge ju vanligtvis afvser köttsligt Umgänge i Lönndom mellan Tvenne ej med varandra gifta Personer, men äfven att Svea Rikes Lag skiljer på enkelt Hor eller köttsligt Umgänge mellan en Gift och en Ogift, respektive dubbelt Hor eller Umgänge mellan tvenne var på sitt Håll

gifta. Väl är äfven att märka att i det stora Antalet Lägers-Mål, där det otillåtna köttsliga Umgänget resulterar i Framfödandet af ett Barn, sker i Tvenne fall af Trenne detta med en för Qwinnan helt okänd Man. Att dylika Skamligheter ofta förekommer lär dock i många Fall bero på att den svekfulle Mannen - vanligen en Soldat - lägrat Qwinnan under falskt Äktenskaps-Löfte, hvarvid Hon därigenom låtit sig utnyttjas till Otukt. För att något belysa hur det sig förhåller i Vår Örlogs-Stad skall i det följande nämnas några typiska Rätts-Fall.

Sålunda hafver under Martio Månad inför Stadens Kämnrätt Volontair-Soldat-Hustrun Christina Hultberg erkänt Sig af Egen fri Vilja hafva bedrifvit Köns-Handel, då Hon under Januari ett flertal Nätter gått hemifrån för att utöfva köttsligt Umgänge med okända Mans-Personer emot öfverenskommen Vedergällning om 8 Shilling, under Föregifvande af Fattigdom som Orsaken härtill. Hon dömdes för första Resan Hor att böta 26 Riks-Daler och 32 Shilling. Då det emellertid befanns att Inkomsterna af Hustru Hultbergs Köns-Handel desvärre ej inbringat ett tillräckligt stort Penning-Belopp för att möjliggjöra Böternas Erläggande, blefv Hon istället satt i Arresten på Watten och Bröd under 20 Dagar. På Mannens Begäran dömdes äfven till Skilsmässa mellan Makarna.

Likaledes är Herr Köp-Mannen Christopher Kocks Piga Elin Jönsdotter blifven dömd till 10 Dagers Fängelse på Watten och Bröd, då Hon ej kan betala Bötes-Belopp för tvenne begångna Brott, nämligen såväl Stöld som Lägers-Mål. Enligt Hennes Utsago sammanhånga de båda Brotten med varandra, ty Stölden består enligt Husbonden i att Hon tillgripit Hans dyrbara Snus-Dosa af Sköld-Padds-Skal, försedd med Sifver-Beslag och Pärlemor-Lock. Emellertid häfvdar Pigan att Hon blott tagit nämnda Snus-Dosa i Pant för uteblifven Betalning för köttsligt Umgänge dem emellan. Då blott Pigan, men ej Hennes Husbond Herr Köpman Kock, vidgår att Otukt utövats dem emellan, och då Vittnen härtill saknas, anser Sig Domstolen endast kunna döma blott Henne men ej Husbonden.

Slutligen kan nämnas att det på själfvaste Jul-Aftonen i det föregående Åhret å Änke-Propincial-Doctorinnan Heiltags Krog-Inrättning hvid Stora Torg uppstod en elak Dispyt mellan tvenne andra här i Staden välbekanta Krog-Innehafvare, nämligen Herrar Tracturer Nils Stadig och Johan Frigren, hvars Inrättningar båda ligga på samma Gata i Kalfv-Hagen, nämligen Skeppsbro-Gatan. Grälet sades hafva föranletts af att Frigren anklagat Stadig för illojal Concurrence, då den Senare hade ej mindre än trenne lösaktiga Qwinn-Folk att locka manliga Besökare med, till skillnad från den Förre, hvilken blott kunde erbjuda en enda, hvarvid den framförda Anklagelsen föranledde Frigren att instämma Stadig vid Rätten för Äre-Kränkning.

Dessa trenne sorglustiga här ofvan anförda Exempel torde räcka såsom Finger-Visning af hurusom slikt Patrask genom sitt otyglade Lefverna solkar vår Örlogs-Stads Reputation och gifver den i de anständiga Besökarnes Ögon en Air af ett sannskyldigt Sodom och Gomorra; Emellertid torde en ej ringa Del utaf den Misären och Fattigdomen härstädes hafva sin Hufvud-Förklaring uti det mycket utbredda och synnerligen grafva Bränn-Wins-Supandet.

<<<<< >>>>>

En mörkblå Pälskappa med svarta Siberiska Lammskinns Underfoder är på något Ställe förbytt med en annan, mera sliten af lika Utseende; Hvarföre Ägaren utaf den förstnämnde, hwilken bor i Fortifications-Huset, anhåller få göra Ombyte.

<<<<< >>>>>

Hos Tracturen Kinell är i Commission inlämnat att försälja nytt Jern-Smide, såsom Jern-Störrar, Kofötter, runda och aflånga gutna Järn Grytor, Castruller, Skåft-Pannor och Järn-Plåtar, allt för billigt Pris.

<<<<< >>>>>

UNDERRÄTTELSE

Som man är sinnad att med första verkställa Laga Bouppteckning efter afvledne Lieutenanten Didrich Lindahl på Bubbetorp, så behagade Den eller De hwilka uti bemälte Lieutenants Sterb-Hus antingen äga Fordringar eller dermed hafwa något o-liquiderat, att inom nästa Weckas Slut hos Bruks-Patron Pyhlgard sådant tillkänna gifwa.

Ordagrant återgifven Intervjue om bepröfvad Cur för Hwid-Görning utaf Fylle-Svin, D:o Hundar samt öfvriga Suputer enligt gammal Blekingsk Allmoge-Tradition

”Som en vittig Menniska vet, sau é summliga Meniskor sau pau-begärsna etter Bränne-Wijn, sau en kan locka Di in i röaste Illen mä sau lite som en eenaste Syjp. Jae, dé véet fäll de flesta, att sonna Svin kann rentav va’ sau tiosia mä o syjpa, sau di vonna frauga vakken etter Familj eller Him, eller om di fott nott i saij te Lifva-Hanken eller pau saij te Klädsel, sau illa-wöönt kan de bli, si. Sau de é inte unnelitt om Kjarringa-Trollen te sonna Svijn inte vet vaaken ut eller in höur Di ska köunna stoppa Eeländet.

Men dé ska ja saij Herrn, att dé é inte sau määkvääditt té o gjöra Folk af sonna Uslingar som Di fleste männe trior, blott Kjarringen Hanses finge vieta hur Hennas Föylle-Hunn té Mann ska köunna biotas såu att hann begjér SyjpanDET. O dé ska ja nu af goaste Vilja och christelig Nit-Älskan omtala för Goa Harrn, utan att Han föer den Sköull ska behöfva ge maij inns een eenaste Shilling i Betalning, o dé i röaste Rappet. Sau löyssna nu nioga, Harrn, för dé é minsann veärt vattinda iord té att lägga pau Minnet, si:

Dé första en Kjarring ska gjöra för å köunna biota Hennas attans Syjp-Ut té Man, dé e’ o spörja om dé finns i Trakten nott Leik etter no’nn som nöuss há dött. O é dé vaakligen pau dé löyckeliga Vijset, så ska Honn gienast gau dit, men einte glömma att tae mé saij en Lomme-Flaska mé Bränne-Wijn i. O när Hon é kommen té Leiket, sau skau Hon lägga Döingen pau Rygg, o senn i Dess Möunn slau sau mööe af Hennas Bränne-Wijn som dé där faur Rum i Käften pau Leiket, änna té dé liasom reinner öfver. O senn skae Honn vänna Leiket pau Maagen sau Bränne-Wijnnet rinner ut igen, men därfvid nioga holla en Skaul eller nott Ämbar unner Döingens Möunn. Pau sau Wijs, förstaur Harrn, sau faur Honn ju tébaka dé mesta av sitt Bränne-Wijn, fastän Leiket nue fott smaaka pau dé, o dé håller Honn senn té baks ij sijn Lomme-Flaska o taer mé saij him, si.

O neär Honn sinn é himm-kommen, sau tömmer Hon Lomme-Flaskan i Mannens Bränne-Wijns-Flaska o blandar allt nioga o veäl, men Honn ska gjöra det i Lönn, si, sau att Han inte faur det minsta Nys deärom. O löyckas Honn mé dé, sau é dé leika seäkert som Amen i Körrkan, att det första Hennes Gobbe nu taer saij den allra minsta Syjp ur Flaskan Hanses, sau blier dé attans Svijnnet fraun o mé nu liasom alldeles som förbytt, si. Ty Han kan ifronn den Stöunnen inte fördraga ens en endaste Droppe af den förr så döyrbara Vätskan, naij för Tjyvingen. Utan tvarttom så uthierdar Han einte längre att ens sii en Bränn-Wijns-Flaska i Sitt Höus, än mindre känna dess Lokt eller Smak, och förbleifver pau sau Wijs biotad ifronn Föylleriet föer Åeterstioden af sinn Lefvnad tack vare den Procedöur som Hanses Kjarring gjoårt i Lönn-Dom med Bränne-Wijnnet.

O att denna Cöuren gjöerer sijn Vaarkan, dé kan jae pau Hieder o Samviete förseäkra Harrn, för si, om Sanningen nöu ska fram, sau é dé pau dé Vijset, att Jae mé haer vatt en nedrans Föylle-Hunn, si, änna té att Kjarringen mijn gaev maij Bioten pau jöust detta Vijset, o trior Nij maij inte, Goa Harrn, sau kan Harrn sjielver frauga Göumman mijn om Sauken, sau é de’ mé dé, sau dé sau”.

(Ovanstående Uppllysningar äro en Af Herr Hufvud-Redacturen ordagrant nedtecknad Berättelse, lämnad under Samtal med Herr Jöns Jönsson i Jönsa-Ryd, 78 Åhr gammal, känd såsom Den Kloke Gubben på Jönsa-Torpet.)

.....

”Mats’ Tankar hvid Ned-Sväljandet af Den Sista Bränn-Wins-Supen” eller

”Ett Fylle-Swins Ve-Klagan hvid Dess Farwähl till den ljufva Nectarn”

Min darrande Hand Jag nu åt Bränn-Wins-Glaset lagar
Att smörja Strupen Min för sista Gången med.
Fast Jag nog supit käckt och tappert alla Dagar,
Så må Jag dock med Sorg nu slurka Supen ned.
Min stygga Malin sig af allt sitt Hierta gläder
Att Jag ej mera nu törs smaka Bränne-Win,
Fast Hon har mången Gång rätt hurtigt prytt mitt Läder
För det Hon skällt mig för att vara Fylle-Swin.

*De respective Herrskaper och Stadens Innewånare som wilja hafva
sina Päls-Varor och Winther-Plagg conserverade öfver Sommare, så åtager sig
Bunt-Makaren P. Sundelin detsamma emot Qwitto och billig Betalning, boendes
hwid Borgmästare Gatan i före detta Peruke-Makaren Calisendorffs Hus.*

.....

Några allmänna Upplysningar rörande den i Väst-Indiska Ö-Världen belägna Svenska Colonien Ön S:t Barthélemy

På Barthélemy-Dagen Åhret 1648 steg en liten fransk Troupp i land på samt tog i Besittning den lilla Ö, tillhörande Ö-Gruppen De Små Antillerna och belägen i den Väst-Indiska Archipelagens nordligaste Del, som sedan dess hafver dess Namn efter denna Dag. Den lilla karga och regnfattiga Klipp-Öns Hamn kom att bli en Tillflyckt undan Sjö-Pirater för Handels-Fartygen i dessa Fahr-Watten, där ju Lag-Löshet, Plundring och rentav Mord på Fartygs-Besättningar äro alltför vanliga.

Emellertid öfvergick denna Fransyska Ö till att blifva Svensk Colonie 1784, sedan Hans Majestait Konungen under nämnda Åhrs Sommar afvlagt Dess Höga Besök hos det Fransyska Konunga-Paret i Paris och ett Afvtal därom slutits. Liksom Grann-Landet Danmark med Dess närliggande Colonie S:t Thomas afvsåg Vår Nation att göra goda Vinster på billiga Rå-Varor mot Afvsättning af framförallt Svenskt Järn, men äfven i likhet med öfvriga framstående, upplysta och civiliserade europeiska Folk draga För-Del utaf det lönsamma Neger-Slafveriet.

I December 1784 afvseglade Fregatten Sprengporten ifrån Göteborg; Efter trenne Månaders besvärlig Seglats angjorde man äntligen Målet i Väst-Indien. Ombord fanns de Män, hvilka skulle öfvertaga Styret af Ön: Commendanten Herr Majoren Salomon Mauritz von Rajalin, Herr Amiralites-Predikanten Sven Dahlman, Herr Kyrko-Herden Sven Thunborg samt Herr Doctorn och Gouvernements-Secreteraren Samuel Fahlberg. Den sistnämnde kom att verka såsom Tull-Inspector, Casseur, Lant-Mätare och Cart-Ritare, tillika Correspondent med Kongliga Vetenskaps-Academien i Hem-Landet.

Vid Öfvertagandet befanns den naturfattiga och karga Colonien vara i ett tämligen försummat och eftersatt för att inte säga bedröfvligt Tillstånd. Vägar saknades, och blott i den södra Delen påträffades brukbar Jord, varvid Bomulls-Odling utgjorde den främsta Näringen. Värst af allt på S:t Barthélemy är dock Mangeln på Dricks-Vatten, då naturliga Källor helt saknas. Till viss Del kan drickbart Vatten samlas i särskilda Cisterner under de fåtaliga Regnen, men mestadels måste Söt-Vatten inköpas och forslas ifrån närliggande Öar. Däremot hafver den Svenska Colonial-Ön en utmärkt naturlig Hamn, där Fartyg ligga skyddade för de synnerligen frequenta Orkanerna.

Befolkningen visade sig utgöras af närmare 300 Negrer samt drygt 400 Personer, hvilka bestå af en salig Blandning af alla de Europeiska Colonial-Folken. Under den nya Ledningen blefvo Inne-Vånarne vid Öns Öfvertagande ålagda att tillsammans med den Svenska Besättningen röja Gång-Vägar, ansa de egna Tomterna, anlägga Gator och nya Hus samt rengöra den lilla Staden, hvilken nu döptes till Gustafvia. Emellertid förvånade sig storligen de Nordiska Främlingarna öfver Ö-Bornas obekymrade och lättsinniga Lefnads-Sätt, ty de visade sig taga var Dag som den kom utan Oro för Morgon-Dagen. Deras största och mest frequenta Nöje var att dansa, hvilket företogs synnerligen ofta och gärna till jämmerliga Toner ifrån det blygsamma Capellet, bestående af tvenne urusla Fiol-Spelare. I Syfte att med den Sanna Christna Religionens Hielp bibringa Befolkningen ett mer civiliserat och disciplinerat Lefnads-Sätt blefv i föregående Åhret en Kyrka uppförd, döpt efter Vår Svenska Drottning.

Enligt Herr Gouverneuren och Commendanten von Rajalin har Odlings-Möjligheterna visat sig vara helt otillräckliga; I stället har man uppodlat Öns Handel-Verksamhet. Åhr 1785 förklarade Konungen Colonien såsom Fri-Hamn, och i det följande Åhret utfärdade Majestaitet Privilegier för ett Väst-Indiskt Handels-Compagnie, hvilket i det föregående Åhret trädde i Verksamhet. Ifrågavarande Compagnie erhöll äfven af den Svenska Regeringen Rätten att på den Afrikanska Väst-Kusten köpa upp infångade Negrer att brukas såsom Slafvar på S:t Barthélemy, ett för de Europeiska Colonial-Herrarna vanligen högst lukrativt Arrangemang.

I det förra Åhret planerade Compagniet för detta Syfte en större Slafv-Expedition till Guinea-Kusten. En Dansk Sjö-Capitain har redan contracterats för Upp-Draget, och dessutom hafver en anseelig Mängd värdelösa Cram-Varor upphandlats, såsom Speglar, grållt målade Snus-Dosor, Rak-knifvar etc., samt äfvenledes Brännvin och Gevär. Dylika Ting äro synnerligen gångbara hvid Affairs-Transactioner med Africanska Stam-Höfvdingar, hvilka idka Slafv-Handel medelst Rofv-Jakt på andra Stam-Folks-Medlemmar. En svensk Africa-Expedition blifver måhända snarligen i detta Åhr af Compagniet företagen, såvida icke Vårt Land den närmaste Tiden iråkar något oförmodat Krig.

Emellertid finnes det vissa framstående Svenska Medborgare, hvilka äro hårdnackade Motståndare till Slafveriet och därför på alla Wis söka bekämpa det, då de ju betrakta denna Inrättning såsom stridande mot det Christna Kärleks-Budskapet samt rentav hysa den curieuse Stånd-Punkten att Negrer skulle vara fullvärdiga Människo-Varelser. Bland dessa Herrar äro väl den mest bemärkte Salige Herr Professor Linnés Lärjunge Anders Sparrman, hvars Berömmelse hufvudsakligen grundats genom Vederbörandes Deltagande i den mycket omtalade Sjö-Expeditionen till Södra Is-Havet Åhren 1772 till 1774 under Ledning af den ryktbare engelske Sjö-Capitainen James Cook.

- - - - -

Notification om Det Kongliga Nyårs-Firandet i Hufvud-Staden

Nyårs-aftonens Firande blefv i Stockholm af De Kongliga inledda hvid Pass Kl. 7 medelst en grandios Släd-Fart af ett 60-tal differenta Åk-Don i Cortège genom Staden. I Spetsen körde en Gondol med 6 Hästar, dragande Det Kongliga Gardets Janitchar-Musique, hvarefter följde alla Öfvriga Höga Personer med För-Ridare, hvarvid 2 resp. 4 Facklor upplyste hvart Equipage så att denna rörliga Illumination gjorde en admirabel Effecte å Hufvud-Stadens Gator.

De Kongliga med Hofv-Folk och Dess befallda Suite, sammantaget öfver 250 Personer, reste först till Slottet Ulriks-Dahl, där ett Fransyskt Spectacel besågs, och därefter till Carl-Berg för Soupé. Kl. 2 om Natten var den storstatliga Cortègen åter vid Slottet i Stockholm, där Balen strax börjades för att pågå till Kl. 5 om Morgonen, så att de vanliga Nyårs-Ceremonierna denna Gång blefvo afvlagda.

* * * * *

*Med följande Rim-Stycke tillönskas De Vördade Läsarena
Ett Continuerat Gott Åhr:*

*Ännu ett År, mitt lilla Blad, jag Dig utsänder
Då Du förkunna får hvad som händer;
Varsam var, förglöm ej Sanning säga,
Orden väga, att Du äga får Din Frihet qvar.
Gud! Låt Kung och hela Sverige Sällhet njuta,
Gammal, Ung, mångt Åhr med Fröjd få njuta!
Säg till Dem Dig glada Ögon gifver,
Att jag skrifver, själfv förblifver
En tillgifven Vän.*

S L U T

QWARTALS-BILAGA TILL CARLSCRONA WECKOBLAD

Årgång 9 N:o 2 Anno 1788 Pris: 7 Shilling

Högt Ärade Läsare,

Till Följd af den här i Örlogs-Staden nyligen dramatiskt förändrade Situationen med de under de senaste Månaderna på obscura Grunder företagna Rustningarna af Flottan, resulterande i en Fartygs-Esquaders fulla Equiperande samt densammes Afvseglande ifrån Orten mot okänt Mål, utan att Hans Majestait Konungen i egen Hög Person lämnat någon officiell Förklaring härtill, hafver här i Carlscrona uppstått såväl mycken Oro som allsköns Ryktes-Spridning om hvad de bakomliggande Orsakerna till dessa exceptionella Anstalters Företagande kan tänkas vara, samt allsköns vidlyftigt Speculerande om hvad som månne wara det yttersta Syftemålet med detta lika besynnerliga som storvulna Företag af, såsom det förefaller, mer eller mindre martialisk Natur.

Fast det på visst Håll talats om att det blott rör sig om en Observations-Escaders Kryssande i Öster-Sjön, synes Rustningarnas Omfattning tala för att ett betydligt mer avancerat Företags Plaerande; Istället glunkas det om att Vår Flotta möjligen ämnar försöka att blockera den Ryska Flottans Seglats till Medel-Hafvet och den därstädes befintliga Krigs-Skåde-Platsen för det pågående Rysk-Turkiska Kriget. Denna Miss-Tanke synes än mer välgrundad, då det uppdagats att äfven Arméens Flotta blifvit satt i högsta Beredskap, varföre Uppseglandet af en serieuse Conflict med Ryssland synes alltmer sannolik. Den närmaste Framtiden torde, i den Mån den snarligen verkliga infaller, uppvisa de reella Förhållandena.

Med den allra utmärktaste Hög-Aktning

Herr Rodolphe Jeansson von Prahlenschreiber, Hufvud-Redacteur

Undertecknad hafver Åran annoncera Sin Ankomst till Staden; De respective Herrskaper och Innewånare härstädes som åstunda någon Information för sina Barn i Dans behagar med första göra det bekant. Dess Logie är på Borgmästare Gatan i Winsiska Gården.

Herr Dans-Mästaren Carl Vilhelm Hjelm

Hos Herr Handels-Man Busch

boende i Hörnet af Landbro och Runneby Gatorna finnes till Salu Svensk Champagne Win på Engelska eller Franska Bouteiller à 6 Sh. Bouteillen. Tages tom Flaska vid Afhämtningen så lämnas à 12 Sh., samt godt Dricka på Bouteiller à 1 Sh., då ledig Bouteille medtages wid Afhämtningen.

- § - § - §

E F T E R L Y S N I N G

Några Dagar före Jul bortkom en hwit Höna med Tofs, och Nyårs-Aftonen en svart med litet gula Fjädrar och Tofs; Om någon Rättsinnig vet något om dem eller kjøpt dem, vill Ägaren dem lösa med dubbelt.

K U N G Ö R E L S E !

Uppå Lofl. Magistratens härstädes derom gjorde Anhållan, warder Copvardie Änckan Christina Dahlgren som den 9 i Denna Månad begifwit sig härifrån Staden, sedan hon hos Hustru Helena Wändt, qwarlämnat ett Flicko Barn Anna Lisa benämnd, om 14 Års Ålder, torftigt, sjukt, och sängliggande, härigenom allmänneligen efterlyst; Skolandes bemålte Copvardie Äncka senast sports i Runneby, Åliggandes fördenskuil wederbörande Krono och Stads Betjente, att henne noga efterspana, samt wid Ärtappandet under tjenlig Bewakning hitföra låta.

Carlscrona Lands Cancellie den 26 Martii 1788

SAL. Von KÖHLER

G. F. Corylander

--- § ---

Notabla Händelser hwilka det sistlidna Qwartalet hafva ägt Rum

Den 16:e April förättades i Carlscrona Rådmans-Val efter nyligen bortgångne Herr Justitie-Borgmästaren Elers. Till Efterträdare på denna Post hafver valts Herr Härads-Höfvdingen Anders Håkansson, värlartad Son af Bondeståndets förre Talman, den vittbekante, knipsluge och välbärgade Stor-Bonden Olof Håkansson i Lösen, om hvilket ett gammalt elakt Rykte förtalat Honom såsom försedd med rymliga Fickor till hvilka mången Muta funnit sin Väg.

Den 19:e April blev allmänt bekant, att en ny Order ifrån Hans Majestait nått Admiralitetet om att en Eskader om 12 Linje-Skepp och 5 Fregatter skyndsamt skulle utrustas i Carlscrona att ligga segelklar 1:a Majus. Dessutom skulle vederbörlige Båtsmän då vara på sina Fartyg, liksom 1.000 Man från Calmare Regemente. Denna Kongliga Befallning föreföll såväl Admiralitetet som Stadens Innevånare lika supprinerande som obegripelig, hvilket ledde till vidlyftiga Speculationer om att något var å Färde eller måhända rentafv i Görningen.

Den 22 April anlände en Konglig Utrednings-Commission till Vår Örlogs-Stad att härstädes öfvervaka Den Kongliga Befallningens fulla Genomförande. Herr Öfver-Amiralen Grefve Ehrensvärd såsom Örlogs-Flottans Chef syntes därigenom ej hafva Konungens odelade Förtroende, samt ej heller vara underrättad om hvad som är i Görningen.

Den 2:e Majus var stor Diné hos Öfverste-Lieutenant Stjerngranath för Stadens Flagg-Män, Medlemmarne af den hitresta Commissionen samt andra Dignitairer.

I Mitten af Maj Månad voro i Carlscrona allehanda Rykten i Omlopp, och mycken Oro förmärktes bland Innevånarne. Än taltes om att här skulle blifva Riksdag, och att detta var Orsaken till den höjda militaira Beredskapen; Än om ett snart förestående Krig mot Danmark; Än om en Sjö-Expedition i Syfte att hindra Den Ryska Flottans Seglats till Medel-Hafvet för att dymedelst hjälpa Turken i det pågående Kriget med Ryssland. Fast klart Besked saknades från högre Ort, syntes den sistnämnda Misstanken mest välgrundad, då Nyheter kommit om att äfven Arméens Flotta i Finland likaledes på Konglig Befallning blifvit iståndsatt och redan låg equiperad och segelklar i Väntan på vidare Order.

Den 29:e Majus anlände om Morgonen Hans Kongliga Höghet Hertig Carl till Carlscrona, samt samma Afton äfven Han Majestait Konungen Sjelfv i Egen Hög Person, dock helt Incognito i Afvsikt att ej väcka minsta Uppmärksamhet. Äfven flera höga Officerare från skilda Delar af Riket ankommo denna Dag, liksom äfven de följande, tydande på att något stort Företag syntes vara förestående.

Den 30:e Majus inpasserade Herr Majoren Baron Leijonhufvud med närmare 500 Man af Konungens Regemente. Samma Dag gjorde Konungen helt Inkognito en Tour i Carlscrona för att bese Stadens alla Defensions-Anstalter.

Den 31:e Majus gafv Hans Majestait Lefvé Kl. ½ 4, och besökte därefter Esquadern af Fartyg i Örlogs-Hamnen, hvilken står under Commando af Hans Kongliga Höghet Hertig Carl såsom Stor-Amiral, vars höga Ämbete Högst Densamme redan erhöil hvid spåda Barna-År liggandes i Vaggan. Efter en secréte Conseille i Amiralitets-Huset afreste så Konungen sent om Aftonen ifrån Orten. Hvid Dess afvsked förmärktes

ovanligt starka Känslor hos de Närvarande, antydande att något för Riket dramatiskt Skeende nu står för Dörren.

Den 1:e Juni kommo Nyheter ifrån Stockholm att på dess Ström lågo Fartyg, afsedda för Arméns Transporterande, och att det febrilt arbetades på Galärernas Utrustande. Äfven här i Carlscrona continuerades i ökad Takt Preparationerna inom Flottan.

Den 2:e Juni gafv Herr Öfver-Amiralen Grefve Ehrensvärd stor Diné för Hans Kongliga Höghet Prins Carl, Esquader-Cheferna samt Stadens förnämsta Personer. Dessutom hölls om Aftonen Fruntimmers-Societet i Prinsens Höga Närvaro.

Den 9:e Juni kom så änteligen hela Örlogs-Esquadern med dess 12 Linje-Skepp och 5 Fregatter till sjöss.

Den 23:e Juni embarquerade i Hufvud-Staden Hans Majestait Konungen på *Amphion*, efter att en stor Gala-Cour hållits därstädes. Liggande på Stockholms Ström, omgifven af ett stort antal Fartyg och Båtar af skilda Slag samt i Närvaro af jublande Åskådar-Skaror, åtföljdes *Amphion* af 28 Galärer. Emellertid blefv den storslagna Afv-Färden senare samma Dag snöpligt rumphuggen, då Vinden så mycket stillnade, att Konungen med Dess Flotta Tvingades kasta Anckar ute hvid Block-Hus-Udden i Väntan på Eols förnyade Pustande.

- - - § - - -

En Barn-Theater är inrättad hvid Den Kongliga Operan i Stockholm

I Slutet af det föregående Åhret lät i Stockholm Den Kongliga Opera-Directionen företaga den Anstalten all inrätta en Theater för Operans Elefver, hvarest de genom Piécers Uppförande kunna vinna nödig Öfvning i de Sceniska Konsterna redan från de minsta Åhren. Denna Inrättning öppnades i Början af sistlidna Decembers Månad med en svensk Original-Comedie i tvenne Acter, därtill innehållande Inslag af såväl Sång och Dans, under Titeln "Några Mil från Stockholm".

Elefverna, hvilka härtill nyttjades, voro ett 40-tal och åtskilliga af blott 9 à 10 Åhr gamla, samt ingen öfver 15. Hans Majestait Konungen behagade med Dess Höga Närvaro och Nådiga Bifall hedra detta Barn-Spectacel, hvars Framförande således inlett den högtsyftande Verksamhet, hvars Mål är Underlättandet af Talenters Upp-Odlande hos de unga Elefverna och dymedelst för Framtiden säkra Theater-Konstens Fort-Bestånd i Vårt Land.

.....

Den 6:e Dennes, eller förleden Söndag

är ifrån Kongliga Amiralitets-Öfwer-Rättens Förmak af en illa sinnad Människa bortstulen en Hand-Yxa, som där varit förvarad och förut tillhört afvrättade Högbåtsman Lillja, hvarmed Han ihjälslagit afskedade Båtsmannen Rau, hvilket härmedelst till Allmänhetens Kundskap gifwes tillkänna, på det den eller de som denna Yxa hafwer tagit i Pant eller köpt må warda derom underrättade.

.....

Nyligen inträffat curieust Rättsfall hvid Carlscrona KämnärsRätt

Om Aftonen Den 4 Juni påträffades i Brunnen hos Köpman Kjellberg Liket af den drunknade 44-åriga Lisa Schröder, Hustru till Coopvardie-Karlen Anders Winberg. Rättsfallets Lösande försvårades af att Qwinnan ifråga varit känt som ett supigt Fruntimmer, ofta öfverlastat af starka Drycker och därför vanligen mera onykter än nykter. Då inget Vittne fanns till själfva Händelsen hvid Brunnen, kunde således Kämnärs-Rättens Ledamoter ej med Visshet fastställa, huruvida den Döda under Rusets Inverkan förolyckats genom att ha råkat falla öfver Brunns-Kanten, eller tvärtom såsom Själfv-Spillning med berätt Mod beröfvat sig själfv Livvet. Dock antog Kämnärs-Rätten att det förra sannolikt torde hafva varit Fallet.

Hade det likväl varit Fråga om Själfv-Mord, så skulle Lisa Schröders Lik dömts till att blifva nedgräfvdt af Rackaren någonstans i Skogen till följd af Hennes svåra Brott emot Kyrko-Lagen. Men då det, såsom ofvan omnämts, bedömdes hafva varit en Olycka som tagit Hennes

Lifv, kunde Rätten tillåta att Hon blefv begrafvd på Kyrko-Gården. Då Hon emellertid hade fört en mindre gudaktig Lefvnad, dömde Rätten enligt Missgärnings-Balkens 13:e Capitel, 3:e Paragrafen, att Lisa Scröders döda Lekamen skulle jordas helt afvsides på densamma.

.....

Till Salu

*Ett i Sparrens Gränd beläget Hus och Tomt, bestående af öfver och under Rum,
med Kjällare och Wind, Bryggghus med Bakugn, nödigt Uthus samt Träd-Gård.
Underrättelse därom fås på Bok-Tryckeriet.*

*Hos Herr Directeuren von Blanc å Stor-Källaren hvid Borgmästare Gatan
kommer nästa Onsdags Efter-Middag på Kast-Spel en ny moderne Calesch att uppsättas;
De Herrar som åstunda försöka Sin Lycka därpå, behaga Sig där infinna*

Kongliga Svenska Dramatiska Theatern bildad såsom Stiftelse

Som väl en minnesgode Läsaren torde kunna erinra Sig beviljade i förra Året Hans Majestait Dess Konglige Bibliotekarie Adolf Fredric Ristell Kongligt Privilegium på att å det anrika Boll-Huset vid Slotts-Backen helt nära Stockholms Slott få låta uppföra svenska Tragedier och Commedier. Det af Herr Ristell bildade Theater-Företaget döptes till "Svenska Dramatiska Theatern" och inledde sin Sejour Den 2:e juni 1787 med Commedien *Visit-Timman*, och längre fram bl.a. Hans Majestaits Egen Pièce *Siri Brahe och Johan Gyllenstierna*. Emellertid iråkade snart Företaget ekonomiska Svårigheter, Skulderna tilltogo samt blefvo med Tiden så ansenliga att de slutligen föranledde Herr Ristell att flyckta ur Landet till Frankrike utom Gäldenairernas Räck-Vidd.

Då Theaterns Acteurer emellertid önskade continuera den sceniska Verksamheten, bildade de ett nytt Bolag i Form af en Stiftelse, och erhöll så Den 10:e Majus innevarande Åhr ett nådigt Privilegium att kalla Sig *Kongliga Svenska Dramatiska Theatern*. samt Konungens Tillstånd till ett continuerat Nyttjande utaf Scenen å Bollhuset. Samma Dag utfärdade till yttermera visso Konungen från Haga ett Brev till Stiftelsen, uti hvilket Han ställde den nybildade Theaterns Arbeten under Den Svenska Academiens Granskning och Öfver-Inseende.

Den 17:e Majus kunde så det nya Bolaget inleda Dess Verksamhet med Gustaf Fredrics Gyllenborgs Sorge-Spel *Sune Jarl eller Sverkers Död*, hvilket blifvit utarbetat med Konungens directa Med-Verkan. Vi tillönska det nybildade Företaget all Lycka å Thalias Tiljor samt Dess Väl-Gång under Balancerandet uppå den smala Lina öfver den ekonomiska Ruinens Af-Grunds-Djup, som utgör den bräckliga Theater-Konstens lika caprisieusea som påfvra Existens-Villkor.

Med Kongl. Maj:ts Allernådigaste Tillstånd

blifver under Herr Theater-Directeur Leonard Bährs Direction uti Nya Opera-Huset å Branta Berg härstädes i Staden ett flertal Spectacel uppförda af Dess Troupe med Början af nästkommande Måndag, då **Menor och Philimonia**, eller **Den Bepröfvade Kärleken**, ett Herde-Spel i 5 Öppningar, blandat med Sång, kommer att framföras, samt på allmän Begäran **Adam och Eva** eller **Våra Förfäders beklageliga Synda-Fall**; Såsom Efter-Spel gifves **Arlequins Mäster-Stycke och Förvandlingar**.

.....

NOTA BENE

Några qvicka och unga Ämnen af båda Könen kunna hvid Trouppen erhålla Anställning. Hänvändelse till Herr Directeur Bähr i Dess Logie å Gästgifvare-Gården.

.....

Om s. k. Societets-Sällskap – En Cynikers Reflexioner

Det gifves Folck, som oupphörligen äro trötta hvid sig Sjelfva, och därför sysselsatte med att fly för sin egen Skugga. Det är dessa som uppsöka Nöjet genom att gifva eller bevista Visiter, hvilka ifrån Början till Slut äro en ändlös Kedja af tomma Ceremonier och pladderande Discourser. Af dylika Behofv hos slikt lagda Menniskor uppstå här och hvar s. k. *Societets-Sällskap*.

Uti dessa *Lysande Sällskap*, ämnade att göra allmän den Ledsnad af hvilken Hvar och En förtäres, företagas Afton-Måltider och Bjudningar af allehanda Slag, där Fåfången och Högfärden jaga på Flyckten all sann och naturlig Munterhet. I stället triumferar där det falska Löjet och den illvilliga Satiren, som med hvarje Ord dödar Blygsamheten, Förnöjelsen och den okonstlade Uppriktigheten.

Konsten att lefva i Verlden är gemenligen icke någon annat än *Konsten att dölja sina verkliga Böjelser* och därigenom upprätthålla det bedrägliga Sken, som framkallar Illusionen af de goda Egenskaper alla låtsas äga. Hvad man kallar *Anständigheten* är nämligen allenast tillkommen för att ej stöta Ömtåligheten – eller rättare Egen-Kärleken – hos en Hop bortskämda Varelsor som aldrig kunna lefva utan *Förställningen*. Såväl *Den Goda Tonen* som den så kallade *Artigheten* äro båda alldeles detsamma.

För Den Nyktre Betraktaren är det således uppenbart, att hvad som pläga kallas *Sällskap*, eller i Fall af öfverdrifven Själfv-Överskattning *Gott Sällskap*, vanligen är en Sammansättning af en Hop Menniskor, hvilkas Uppförande får Förnuftet att tystna och Dygden att rådna. Man finner där behagsjuka Lättingar, samvetslösa Förtryckare, Personer i Afvsaknad af all Heder, Fruntimmer utan Blygsel, oförskämda Narrar, samt högt Anseende utan att man därafv gjort sig förtjänt; Blott undantagsvis finner man här och var i dylika Kretsar verkligt anständigt Folck.

Härafv kan man sålunda sluta sig till att inom dessa *Sällskap* hafva Medlemmarnas Sammankomster såsom enda Syftemål inget annat än Tidens Utfyllande, Ledsamhetens Lindrande, Likgiltighetens Förjagande, Högfärdens Upp-Odlande och Fåfångans Tillfredsställande, hvarefter alla änteligen skiljas åt, hvar och en öfvervældigad utaf de egna Gäsplingarne.

Försynt Undran öfver vissa Herrars curieuse Philantrophie

Med Af-Seende på det hugneliga Intresse vissa härstädes i Staden framstående och lysande Herrar pläga visa gentemot Frimurarnes Barn-Hus å Drottning Gatan kan det ej undvikas att man däröfver känner viss Förundran. Detta synes desto mer påkallat som man hvid närmare På-Seende finner att slika så kallade philanthropiska Herrar lämna stadigt Under-Stöd till något - eller rentafv några - Barn, hwilket blifver Föremål för Beskyddarens nådiga Om-Sorger under Dess Upp-Växt. Måne denna påtagliga Wähl-Wilja ej blott är en Yttring af Christelig Plickt, utan rentafv af något mera? Ty dessa Barn kallas Fader-Lösa, då Fadern ej är känd, och Modern vanligen O-Gift. Men Blod är, som det heter, tjockare än Watten. Må hwar och En härafv draga sina egna Slut-Satser och Lär-Domar!

Signaturen "Ingen Rök utan Eld"
eller "Det är ej Guld allt som glimma"

*Med någon Resande till Eksjö åstundas få medsända ett litet Paquet mot Betalning,
ju förr dess bättre; Underrättelse härom erhålles på Tryckeriet.*

K U N G Ö R E L S E

Uppå KronoLänsMan M. Gillströms gjorde Rekvisition blifver Sjö-Karlen Jöns Rasmusson i Lörby, som sedan Han wid Listers Härads Lagtima i Winter Ting blifwit dömd till Böter för det Han med Pigan Hanna kjöttsligt Umgänge plägat, afwikit Orten, härigenom allmännerligen efterlyst; Warandes Han beskrifven ordinair lång och smal till Wäxten med svarta Hår och Ögonbryn, ungefärligen 25 á 28 Åhr gammal och skall kalla Sig Lörström; Åliggandes wederbörande Krono och Stads Bejtänte att bemälde Jöns Rasmusson noga efterspana och då han ertappas under en tjänlig Bevakning hitföra låta.

Carlscrona Lands Cansli Den 16 april 1788 Salomon von Köhler

.....

Till ett Fruntimmer hwid Öfver-Lämnandet af en witter Bok

Jag denna Bok ej sänder Dig,
Att med dess Läsning blott en ledig Stund fördrifva;
Jag wille åt Dig Sjelfv hon skulle Tycke gifwa,
Att skrifva Wers – och skrifva den åt mig!
Må denna wackra Konst Dig någon Timme draga,
Ifrån Din Toilette, Ditt Kök och från Din Sömm;
Att ömsom qwick och fri och tänkande och öm,
Parnassen och Citheran med lika Rätt behaga.
Gå, wiss att för ditt Kön gifvs annat slags Beröm
Än blott att klä sig grann och kunna Öl-Ost laga,
Gifv Karlarne ej mindre Skäl,
Att på sitt Företag i Snillet Täfving klaga,
Än Flickorne att gräma sig ihjäl;
Då Du för Skönhet går att högsta Priset taga...

Med anledning af ofvanstående tänckvärda Wers bifogar
TidningsRedaction följande Hyllning af Dårskapen:

Dårskapens Eloge

*Dårskap är förnuftets Syster; Men Hon på sin Syster rår:
Hon blir smekter, Hon blir kysster, när Förnuftet Snubbor får.
Dårskap fästes hvid vår Linda; Dårskap smyckar Lifvets Vår;
Dårskap vi på Kistan binda, när man utur Världen går.
Dårskap med Förnuft att para, det är Vishets ädla Lott,
Stundom litet tokig vara, är vår Sällhets högsta Mått.
Uti Dårskap ska vi finna, Mot-Gift emot Lifvets Qwal;
Stundom Ro i Dårskap finna, är Förnuftets eget Val.*

- S L U T -

QWARTALS-BILAGA TILL CARLSCRONA WECKOBLAD

Årgång 9 N:o 3 Anno 1788 Pris: 7 Shilling

Högt Ärade Läsare,

Det torde näppeligen hafva undgått någon lefwande Svensk Undersåte att Den Svenska Nationen sedan en Tid befinner sig i Krig med den Ryska. Ty Vår Moder Sweas tappra Leijon Konung Gustaf III hafver upptagit Kampen med Dess Egen Cousin, den Ryska Björninnan Katarina II. Krigs-Företaget lærer enligt Ryktet hafva blifvit utlöst af ett mindre nattligt Anfall mot en svensk Gräns-Posterung hvid Rysk-Finska Gränsen mot Slutet af Juni Månad.

Turligt nog hade Hans Majestait Vår Nådige Konung dessförinnan varit klok nog att både rusta och mobilisera såväl Armén som Flottan, samt öfverskeppa ett flertal Svenska Regimenten till det Östra Finlands afvlägsna Gräns-Trackter. Till yttermera visso hann dessförinnan som genom ett Under Konungen äfven Sjö-Vägen öfverfara till Vår Vestra Riks-Halfva för att i Egen Hög Person kunna leda Krigs-Insatserna därstädes.

Hans Majestaits långtgående Krigs-Förberedelser torde väl mer än något annat vittna ej blott om Vår Konungs lysande Förmåga att - som om Han kunnat skåda in i Fram-Tiden - förutse Fiendens lika plötsliga som oväntade Provocationer, utan äfven om Hans lysande krigiska Talenter.

Dock synes Krigets fortsatta Förlopp dessvärre ej hittills hafwa blifvit så lyckosamt som Hans Majestait önskat Sig. Ty de senaste Underrättelserna gifva hvid Handen att Konungen ej blott gifvit Ordres om Retraite, utan äfven i Dess mörkaste Stunder rentafv lærer hafva talat om såväl en krafvlös Fred som om Dess Egen Abdication. I denna för vårt älskade Foster-Land nog så brydsamma Stund kunna vi ej annat än samfällt vända oss till Den Högste med Bön om att Vårt Majestaits nedslagna Sinnes-Författning snarligen måtte vika undan och istället på nytt fyllas utaf lysande Hjelte-Mod. Må den Högste hörsamma Våra Böner - må det Götiska Leijonet besegra den Ryska Björnen!

Med den allra utmärktaste Hög-Aktning
Herr Rodolphe Jeansson von Prahlenschreiber, Hufvud-Redacteur

*Den Herren som lånte en Coppar-Kittel om 4 Kannors Rymd för 8 Dagar
sedan påminnes att den återställa till sin Ägare innan nästa Torsdag;
Annars skall Hans Namn utsättas i nästa Blad!!!*

.....

Warning för Bönhaseri härstädes å Orten

Som en Mans-Person wid namn Jonas Österlöf här i Staden i flere År sig uppehållit hafwer under föregifwande att wara Engelsk Mäster-Skräddare, men som Han af Lofvliga Skräddare Embetet härstädes ej äger något Beskydd, utan esomoftast af bemälte Embete blifwit anklagad hos Konungens Höga Befallnings-Hafvande så wähl som inför den Högädla Magistraten för Bönhaseri och måst enligt Lagarne plickta för sin obefogade Åtgärd, samt med Warning att ej vidare med sitt Fuskande kladda i Professionen; alltså warnas här Allmänheten, på det intet här något Arbete må blifva anförtrött ofvannämnde Österlöf.

Å Embetets Vagnar
Herr Eric Pihlgren

Notationer angående den senaste Tidens viktigare Händelser

Den 17:e Juli inträffade ett dramatiskt Sjö-Slag mellan de Svenska och Ryska Örlogs-Flottorna, hwarwid den ifrågawarande Bataillen torde hafwa ägt rum nära Ön Hogland, belägen mitt i den Finska Viken. Med Anledning af Krigs-Händelserna finnes särskilda Articular därom å de följande Sidorna af Tidnings-Nummer.

Den 21:e Juli skedde härstädes i vår Örlogs-Stad en svår O-Lycka å den strax söder om Stubb Holmen belägna Bastionen Kongs Hall. Hvid en där företagen Skjut-Öfvning med en 24 Punds Canon inträffade en oförmodad Explosion, hwarvid dess Sprängning olyckligtvis medförde att några Officerare, Under-Officerare, Soldater samt Arbets-Folk belfvo antingen dödsdjutna eller mer eller mindre svårt blesserade, i vissa Fall medelst Armars respektifwe Bens Afvskiljande. Bland de till all Lycka lindrigt drabbade voro Herr Öfver-Amiralen Hans Excellence Grefve Carl August Ehrensvärd och Herr Öfversten Wagenfeldt.

Den 28:e Juni besköts under Natten oförmodat den svenska Fält-Vakten hvid Orten Puumala i Savolax, belägen alldeles hvid den Finsk-Ryska Gränsen. Attacquen föranledde en In-Marsch öfver Gränsen af Den Svenska Arméen samt en af Den Svenske Konungen utfärdad Krigs-Förklaring med Krafv på Åter-Lämnande af gamla Svenska Gräns-Områden. V. g. se särskild Articul härom på annan Plats i denna Bilaga.

Den 3:e Augusti, som var Söndag, hölls i Amiralitets Kyrkan Te Deum för att högtidlighålla Örlogs-Flottans som det förmodades lysande Seger Den 17:e Juli hvid Sjö-Bataillen nära Ön Hogland i Den Finska Viken, sedan sedvanlig Guds-Tjänst blifvit förrättad i Kyrkan, hvarvid Canonade afgafvs ifrån samtliga utlagda Skepp samt från alla i och kring Staden befintliga Batterier. Det solenna Spéctaclet föregicks af en Procession till Kyrkan, hvilken hvid Klock-Ringningens Påbörjande utgick ifrån Herr Öfver-Amiralens Boställe och utgjordes utaf Amiralitetets alla differente Corpser.

Den 24:e Augusti inkom Nyheten att Hans Excellence Den Unge Herr Grefven Claes Wachtmeister, Herr Capitainen Gyllenskepp, samt Lieutenanten Herr Baronen Boije under den Hoglandska Sjö-Bataillen alla blifvit blesserade samt förda till Sankt Petersburg såsom Fångar i Afvvaktan på nådigt Fri-Gifvande, men att Herrarna under Deras Internering därstädes blifva behandlade med all tillbörlig Respécte, Politesse och Om-Vårdnad.

Den 26:e Augusti skapade ett falskt Rykte om en Rysk Esquaders Landstigande hvid Göo en lika ogrundad som ansenlig Panicque bland Carlsronas Innewånare. Det envisa Ryktet ledde till att en Troupp under Lieutenant Lenck fick Ordres att marschera till Nättraby för att därstädes fatta Posto hvid Bron. Emellertid framkom det tämligen hurtigt att de talrika hvid Horisonten synliga Segel, som ifrån Land blifvit obeserverade och som grundlöst tagits för ryska Skepp, i själfva Werket inget annat warit än några Handels-Fartyg, hvilka ämnade sig till ÖreSund.

----- § -----

Högtidlig Tacksägelse angående Den Kongliga BarnHus-Collecten

Den af Konglig Majestait allernådigst beviljade Collect för härwarande Frimurare Barns-Huset är uti Stadens 3:ne respective Församlingar insamlad som utgjorde tillsammans 25 R:d 6 Sh. Specie, hwarföre Directionen aflägger wördsam Tack-Sägelse för alla som till detta Barmhertighets Wärk behagat bidra.

.....

*Hos Herr Varfvs-Amiral Chapmans Trädgårds-Mästare å Skierfva
finnes flere Sorters utmärkta Trädgårds-Frön för billigt Pris*

.....

*Till nästa Far-Dag finns Rum att Hyra för HusHåll på SkeppsBroGatan.
Underrättelse fås på Bok Tryckeriet*

Kort Samman-Fattning af det pågående Svensk-Ryska Kriget, Dess oförmodade Uppkomst och hittillsvarande Utveckling

Natten till Den 28 Juni besköts oförmodat den svenska Fält-Vakten vid Gräns-Orten Puumala i Savolax af hwad som föreföll wara en Rysk Gräns-Troupp-Styrka. Tämlichen snart uppstod emellertid ett infamt Rykte, hwilket gjorde gällande att Hans Majestait själv skulle hafva låtit arrangera Öfverfallet – då ju Konungen, enligt 1772 Åhrs Regerings-Form, ej äger rätt att starta ett Anfalls-Krig - genom att låta equipera några egna Soldater, tillhörande Savolaxbrigaden, i Kosack-Uniformer, uppsydda av Hans Egen Opera-Skräddare i Stockholm, Herr Lindblad. Sålunda utstyrda i Costume à la Russe skulle sedan dessa Soldater enligt detta Rykte blifwit commenderade till att låtsas attackera de egna utposterade Cameraderna. Gifvetvis blefv den ofvannämnda Gräns-Incidenten en fullt tillräcklig Anledning för Vår Svenske Konung att omedelbart förklara Krig emot Ryssland samt gifva Anfalls-Ordres till den i Närheten Sig uppehållande Svenska Arméen.

Detta Gräns-Intermezzo hade mycket lägligt föregåtts af att Vår Monark redan i Maj gifvit Ordres om allmän Mobilisering, hvarvid äfven flera Svenska Regementen blefvo öfverförda till Finland. Därefter hade Majestaitet i Egen Hög Person Själv farit till Finland i Juni Månad efter en spectaculair Afv-Färd ifrån Stockolms Ström, hvarvid Konungens grandiosa Embarquering ombord på Den Kongliga Jakten Amphion, liggande på Stockholms Ström, blifvit vederbörligen begäpad af jublande Folk-Massor. Denna lysande Händelse återgafvs för öfrigt i vår Bilagas föregående Nummer.

Omedelbart efter ofvannämnda Öfverfall på Den Svenska Posteringen framryckte Savolax-Brigaden under Herr Öfversten B. J. Hastfer öfver den Finsk-Ryska Gränsen samt intog Staden Nyslott, men afvstod dessvärre från att attackera den af Ryssarna hållna Fästningen därstädes. I ett skarpt formulerat Ultimatum kräfvde samtidigt Den Svenske Konungen att hvårt Land skulle få tillbaka de delar av Finland, som afvträtts hvid Frederna Åhr 1721 respektive 1743, samt att Krim med några andra Områden samtidigt skulle öfverlämnas till Turkiet.

Det hafwer i Efter-Hand uppdagats att Den Svenska Anfalls-Planen i Hufvud-Sak torde wara uttänkt af Herr Öfversten Christopher Toll. Dess bärande strategiska Hufvud-Tanke torde hafva varit Den Svenska Örlogs-Flottan Land-Sättning af 15.000 Man sydväst om Sankt Petersburg, följd af en Attacque mot Den Ryska Hufvud-Staden medelst Öfverrumpling och så kraftig Beskjutning, att intet Råderum skulle lämnas till Om-Tanke hos Ryssarna än till omedelbar Capitulation. Detta syntes desto mer genomförbart som ju Ryssarna voro hårt trängda av Turkarna och därför synnerligen illa rustade för ett Fält-Tåg till Finland.

Emellertid synes några ödesdiga Händelser hafva inträffat, hwilka afvsevärt försvåra den Svenska Planens Framgång. Dels hafva De Svenska Styrkorna till Lands kommit att splittras alltför mycket, bland annat genom den alltför djupa Framryckningen öfver Kymmene Älfv in i Ryska Finland af de Troupper, hwilka ledas utaf Herr General-Majoren C.G. Armfeldt, en Far-Broder till Konungens Gunstling Herr Baronen G. M. Armfelt. Dels lyckades Den Svenska Örlogs-Flottan ej slå ut Den Ryska under Sjö-Slaget hvid Hogland, hvilket följaktligen i hög Grad äfventyrar de fortsatta Svenska Troupp-Land-Sättningarna Sjö-Vägen.

Dessutom hafver de svenska Rustningarna innan Krigsutbrottet visat sig vara otillräckliga, då det råder Mangel på det mesta, såsom Pengar, Fältskärer, Uniformer, Proviant och Foder. Till yttermera visso hafver dessutom Officerarna i Finland fått vänta på sina Löner, vilket gifvit Upphofv till stort Miss-Nöje, vilket än mer ökats af den Svenska Anfalls-Planens Till-Korta-Kommanden. Sedan Hans Majestait Själv i Egen Hög Person öfvertog Befälet öfver den Finska Armén den 27:e Juli, hafver Han haft stora Svårigheter att hindra åtskilliga Officerare från att begära Afvsked. Konungens otillräckliga militära Erfarenhet och alltför många Underlydandes Motvilja emot Kriget tvingade nämligen Hans Majestait att afvblåsa Attacquen mot Fredrikshamn och istället gifva Ordres om Retraite västerut.

Detta fatala Misslyckande föranledde äfven ett stort Antals Officerare att Den 12:e Augusti på Anjala Säteri nära Borgå, dit Armfeldts Armé-Corps hafver retirerat,

underskrifva en Förbunds-Act, som uttrycker klar O-Vilja emot Kriget samt Förhoppningar om snar Fred med Den ryska Kejsarinnan. Hans Majestait säges för närvarande wara så till den milda Grad nedslagen, att Han rentafv börjat tala ej blott om Fred, utan äfven om Abdication. Den fortsatta Krigs-Utvecklingen torde tfvivelsutan blifva helt afgjörande för Vår Nations vidare Öden.

.....

Kort Sammandrag af Händelserna under Sjö-Slaget hvid Ön Hogland

Den 17:e Juli inträffade Sjö-Bataillen hvid Ön Hogland, belägen i Mitten af den Finska Viken. Hvid Pass Klockan 17 om Efter-Middagen påträffade de Svenska och Ryska Örlogs-Flottorna hvarandra. Medan Den Svenska leddes officiellt af Stor-Amiralen Hans Kongliga Höghet Hertig Carl, ehuru férmt assisterad af den inom Den Kongliga Flottan högt meriterade Herr Öfverste-Lieutenanten Otto Hendric Nordenskjöld, stod den Ryska under Befäl af Amiral Greigh. Det torde nog samt ihågkommas, att medan Stor-Amiralen saknar all Sjö-militaire Experiéce, är Amiralen Greigh en synnerligen erfaren Sjö-Officer.

Den intensifva Striden varade under några Timmar ända till Mörkets Inbrott. Brand-Röken ifrån de af Elden träffade Fartygen sades så småningom ha warit så tät, att Flagg-Signaler ej längre syntes, hvarföre Artilleri-Elden fick ledas genom att rapporterade Små-Båtar roddes af och an mellan Skeppen. Dessutom tog den Svenska Ammunitionen slut, hvilket ej obetydligt bidrog till Bataillens snöpliga Af-Stannande. Följande Dag skildes de bägge Flottorna åt, båda afvsevärt blesserade, hvarvid Den Svenska tog sig till Sveaborg utanför Helsingfors och Den Ryska till Cronstadt utanför Sankt Petersburg.

Enligt trovärdiga Uppgifter uppgingo de Svenska Förlusterna till c:a 200 Man, medan Ryssarna torde hafva förlorat c:a 600 Man. Beträffande Slagets Utgång har vissa Bedömare kallat det en lysande svensk Seger, medan de mer skeptiska snarare betecknar Drabbningen såsom oafvgjord. Då emellertid Den Ryska Flottan ej blifvit försatt ut stridbart Skick, måste dessvärre Resultatet betecknas som ett svenskt Misslyckande. Den Svenska Anfalls-Plan hafver nämligen som Förutsättning de De Ryska Sjö-Strids-Krafternas Till-Intet-Gjörande så att de ej vidare kunna störa De Svenska Troupp-Land-Sättningarna. Då detta Villkor således ej blifvit uppfyllt, försvåras härav afvesvärt Det Svenska Krigs-Företagets fortsatta Framgångar.

* * * * *

Med Anledning af det ärorika Sjö-Slaget hvid Hogland

återgifves här den Sång, utförd av en Kör, bestående av Den Kongliga Örlogs-Flottans Officerare, som blefv vederbörligen afvsjungen Den 13:e Augusti hvid en Middag hos de af Hertigens af Södermanland underställde Skepps-Cheferna i Den Höges Närvaro:

*Dyre Prins! Hvad Din Åsyn oss gläder,
Dina Blickar sprida Mandom och Mod;
Då på Martis Bana Du träder,
Du tecknar Ditt Ursprung från Hjeltarnas Blod,
Med Äran till Led-Sven Du segrande går
Uppå Hafvets trotsande Bölja;
Vi som Dig in i Döden följa,
Välsigna vårt Öde och gå i Ditt Spår.*

- S l u t -

QWARTALS-BILAGA TILL CARLSCRONA WECKOBLAD

Årgång 9 N:o 4 Anno 1788 Pris: 7 Shilling

Högt Ärade Läsare,

Så går då återigen ett Åhr emot Sitt Slut - Ett Åhr, som dock alls icke liknar Dess Föregångare. Vårt Konunga-Rike åtnjuter ej längre en hugnelig Fred - isättillet råder Krig. Ty det under den gångna Sommaren, såsom ett Svar på en vid Finsk-Ryska Gränsen inträffad Gräns-Provocation, oförmodat utbrutna Svensk-Ryska Kriget hafver brutalt kastat en Mörkrets Skugga öfver Moder Sweas Tron.

Slag i Slag följde den ena Olyckan efter den andra. Den Svenska Arméen i Finland nödgades med Tiden afbryta Offensiven och retirera tillbaka inom Gränsen. Många Officerare begärde Afvsked, då det snart visade sig att Troupperna ej voro utrustade för det långdragna Krig, som blefv Följden af den Svenska Anfalls-Planens Miss-Lyckande. En Officers-Sammanslutning, kallad Anjala-Förbundet efter den Finska Gård där de konspirerande Befälen voro stationerade, framförde på eget Initiativ en förrädisk Freds-Trefvare till Den Ryska Kejsarinnan.

I Pacht med Rysslande bröto dessutom Dansk-Norska Hjelp-Troupper in i norra Bohuslän och hotade Göteborg, men tvangs till Den Svenska Nationens Lycka efter Utländska Maktens På-Tryckningar att godtaga ett Krigs-Stille-Stånd. Slutligen, sedan Den Svenska Örlogs-Flottan efter lång Tvekan änteligen ankommit till Hemma-Hamnen Carlsclrona, hafver här en grufvlig mystique Feber-Sjukdom utbrutit bland Flottans Manskap, skördande ett ständigt stigande Antal af Döda.

Hela Den Svenska Nationen bäfvar. Moder Swea begråter sina Döda och wrider händerna af Förtviflan; Hon frucktar nya framtida Offer. Ty hwad veta vi om det följande Åhret? Platt intet. Den som då lefver, får törhända se nya svåra Pröfvningar drabba Vårt FosterLand och Folk.

Med den allra utmärktaste Hög-Aktning
Herr Rodolphe Jeansson von Prahlenschreiber, Hufvud-Redacteur

* * * * *

*På stora Qwarn Berget är en Handels Bod med Cammare samt Rum
för hederligt Hus Håll att hyra till nästkommande Michaeli*

* * * * *

Mysterieuse grufvlig Farsot synes härja i Örlogs-Staden

En grufvlig mysterieuse Farsot af feberaktigt Slag med flera Döds-Fall i dess Släp-Tåg synes i Carlsclrona hafva utbrutit under den gångna Hösten. Orsaken till dess Uppkomst torde ännu vara höljd i Dunkel. Likväl görer ett envist Rykte gällande att Smittan hafver Rysk Härkomst. Ty fatala Smitt-Ämnen sägas nämligen hafva spridit sig bland Svenskar, som varit i närmare Contact med de ryska Fångar, hvilka voro ombord på det hvid Sjö-Slaget vid Hogland eröfvade och till Carlsclrona förda Rysska Skeppet Wladyslaw.

De här på Orten för närvarande befintlige Herrar Doctores, hwilka febrilt wärka för Helsans Restituerande bland de Sjuklige, synes än så länge stå helt maktlösa emot Farsoten. Såsom en särskild Variant af den sedan länge kända Fält-Sjukan hafver den - i Brist på annan mer adeqwat Beteckning - kommit att kallas "Carlsclrona-Febern". Till all Olycka synes den ej aftaga, utan tvärtom ständigt tilltaga, hvarföre en stigande Fruchtan likaledes tilltager bland Befolkningen härstädes i Vår Örlogs-Stad.

Samman-Drag af nyligen timade viktigare Händelser

Den 19:e Augusti afgafv Danmark en formell Krigs-Förklaring gentemot Sverige, föregifwande Sig wara Hjelp-Makt till Ryssland. Snart ryktades det om att försmädliga Visor om Den Svenske Konungen sjöngos af elaka Kärringar på Köpenhamns Gator. Än värre föreföll Ryktet om att den i Kjöge Buktt liggande segelklara Ryska Escadern snart ämnade gå till Carlsclrona i Afsikt att här förvandla Vår Örlogs-Stad till en Sten-Hop.

Den 11:e September var mycken Oro och Gny härstädes i Örlogs-Staden, enär Ryktet gick att ofvannämnda Ryska Escader under Den Ryske Amiralen Dessen ämnade gå till Öster-Sjön med Intentionen att försöka en Attacque emot Carlsclrona. Då Defensions-Förmågan i Vår Örlogs-Stad inför ett dylikt Angrepp syntes otillräcklig, beslöt man inom Stadens Högre Cretsar att låta föra Öfverhetens Qwinn-Folk i Säkerhet inåt Landet, medtagandes Dyrbarheter såsom Guld, Silfver, Contanter och dylikt, hvarvid Eksjö utsågs såsom lämpelig Ort för de förnåma Damernas allmänna Återsamling.

Den 29:e September passerade en Dansk-Norsk Krigs-Troupp in öfver den Svenska Gränsen hvid Qvistrums Bro norr om Uddevalla i Bohus Län, hvilken trots tappert Motstånd af den därstädes befintliga Gräns-Styrkan ej kunde hejdas. Det inträffade utlöste bland Göteborgs Innewånare ansenlig Frucktan för att ett Norskt Anfall emot Staden var i Antågande. Till Följd härav öfverlämnade Hans Majestait Befälet öfver De Svenska Strids-Krafterna i Finland till Dess Broder för att istället begifva Sig till Rikets hotade Väst-Del.

Den 3:e October sent om Aftonen, i ett förskräckligt Oväder och efter en Ritt i Sporr-Sträck, ankom Vår Konung Gustaf III till Göteborg för att därstädes leda Försvaret af Staten närhålst de antågande Dansk-Norska Troupperna, anförda af Prints Carl af Hessen, nådde dit fram. När det uppdagades för Den Sistnämnde, att Vår Konung par Supris redan ankommit Staden, torde Underrättelsen därom hafva slagit Fienden med den största Häpnad samt inhiberat Dess Anfall.

Likaledes Den 3:e October meddelades, att den Ben-Blessyr, hwilken Öfver-Amiralen härstädes i Örlogs-Staden Hans Excellence Herr Grefven Carl August Ehrensward ådrog sig hvid en O-Lycka under en Skjut-Öfvning med Canon å Kongs-Hall i Juli Månad, nu var fullständigt läkt samt ej torde medföra några bestående Men.

Den 8:e October tillkännagafvs att en Vapen-Vila mellan Sverige och Danmark i Uddevalla blifvit undertecknad, hvarvid den Dansk-Norska Fram-Ryckningen i Bohus Län afvstannade, förmodligen som Följd af de På-Tryckningar, hwilka utöfvades af Den Engelska Ministern i Köpenhamn H. Elliot samt Den Preussiske Diplomaten i Göteborg A. von Borcke. Därefter hafver den ingångna Vapen-Vilan förlängts, hvarvid Sverige sålunda gynnats af de Utländska Makternas Inblandning i Afsikt att bibehålla rådande Makt-Balance samt en oinskränkt Handel i Far-Wattnen på Den svenska Väst-Kusten.

Den 26-29:e November återkom till Carlsclrona ifrån Sveaborg i besvärligt Vinter-Väder Den Svenska Örlogs-Flottan under Ledning af Hans Kongliga Höghet Hertig Carl. Om denna Begifvenhet samt de följande Dagarnas Festligheter i Staden, v.g. se särskild Articul i denna Bilaga.

Afvslutande Commentar: Sedan Carlsclrona under October Månad i Practiken varit blockerad utaf tvenne Ryska Sjö-Strids-Enheter, nämligen dels den ofvannämnda Dessenska Escadern, dels den nordliga Vita Hafvs-Escadern, kom densamma dock till all Lycka att häfvas hvid Månadens Slut. Genom att Sverige ingick först Stille-Stånd och sedermera äfven Fred med Danmark, dröjde det ej särdeles länge förrän de ofvannämnda ifrån Carlsclrona flycktade Damerna återkommo till Örlogs-Staden och sålunda lyckeligen blefvo förente med Sina Respektive Makar till Följd af de härstädes förbättrade Utsikterna och det återställda Lugnet.

Efterlysning af bortstulna Persedlar uti Runneby By

På ett Ställe uti Runneby By är Natten emellan Den 27:e och 28:e i denna Månad bortstulet 41 Garn-Härfvor samt allt öfvrigt såväl finare som gröfwre Garn, dock mäst fint; På en och samma Gång och Ställe äfvenså en Kalkon-Tupp och en Höna, samt 8 ordinaire Hönor, hvilka utur sjielfva Kalkon- och Höns-Buren äro borttagne; Detta gifves tillkänna på det att om misstänkt Folck skulle bjuda ut något sådant Garn, Kalkoner eller Höns till salu, dessa Persedlar måtte tagas i Förwar till dess de beviljas sin Åtkomst; Den som kan upptäcka Tjufwen undfår 2 Riksdaler Specie i Belöning.

Beskrifvning af det Rysk-Svenska Krigets continuerade Förlopp

Då Den Svenska Anfalls-Planen mot Förmodan ej ledde till de Ryska Trouppernas Retirerande, kom Det Svenska Fält-Tåget att hvid Slutet af den gångna Sommaren alltmer framstå såsom ett otvetydigt Misslyckande, i synnerhet som Attacquen mot det af Ryssland hållna Fredriks Hamn ej fullföljdes, utan istället förbyttes i Svenskt Tillbakdragande västerut öfver Gränsen.

De Svenska Ministrarna i Danmarks, Frankrikes, Englands, Preussens och Polens Hufvud-Städer fingo därefter Ordres om att hos respektive Regeringar anhålla om Assistance såsom Freds-Medlare. Samtidigt förmärktes ett alltmer ökande Missnöje inom Dens svenska Officers-Kåren, synnerligen inom de Kretsar, hvilka önskar Sig ett Finskt Själfv-Styre.

I **Augusti** retirerade General-Major Gustaf Armfelts Armée-Corps till Anjala Säteri i Borgå Stift, beläget i Nylands Län. Då Konungen brevledes uppmanade alla de därstädes församlade Officerarne att afvge en Trohets-Försäkran, blefv Reaktionen istället att 112 af dessa undertecknade den s. k. Anjala Förbunds-Acten, hvilket skedde **Den 12:e Augusti**. Documentet syntes hafva Caractairen af Försvar för de Sammansvurnas egna Freds-Förhandlingar, hvilka redan torde hafva inletts med den Ryska Kejsarinnan Katarina II. Ty **Den 9:e Augusti** hade såsom en Freds-Trefvare afsänts ett Brev till Högst Densamma, benämnt Liikala-Noten, undertecknat af Herr Generalen C. G. Armfelt samt ett Antal Finländska Regements-Officerare.

Den Danska Krigs-Förklaringen Den 19:e Augusti föranledde emellertid Hans Majestait att öfverlämna Befälet öfver De Svenska Strids-Krafterna till Des Broder Hans kongliga Höghet Hertig Carl. Konungen reste istället hem, men uppsökte snart Befolkningen i Dalarna med eldande Tal på flera Platser. Stående på samma Hög i Mora som en gång Konung Gustaf Wasa och i Dennes Efter-Följd uppväcktes bland Menigheten starka patriotiska Känslor och det gamla Dansk-Hatet. Befolkningen i de västra Lands-Delarna, främst Dalarna och Wärmland, blefv mobiliserad genom att flera Fri-Corpsers uppsattes därstädes af några dugliga Officerare.

Den 28 September begafv Sig så Hans Majestait till Göteborg för att därstädes leda Stadens Försvar, samt ankom slutligen till Staden sent om Aftonen **Den 3:e October**, till stor Häpnad för Fienden, som då stod blott någon Dags-Marsch ifrån Målet. Emellertid uppnåddes omgående efter Engelsk-Preussiska Påtryckningar mot Danmark ett Stillestånd **Den 9:e October**, hvarvid Hotet mot Göteborg blefv undanröjt.

Anjala-Myteristerna lærer hafva sökt Contacter med andra oppositionella Grupperingar i Sverige, och Rykten om Conspirationer syftande till Stats-Coupe, liksom långtgående Författnings-Förändringar, hafva surrat. Emellertid synes Meningarna i dessa Kretsar hafva varit delade, samtidigt som Den Ryska Kejsarinnans Tilltro till de Svenska Oppositions-Männen förefallit otillräcklig, hvilket förklarar Den Ryska Passiviteten.

Redan i October upplöstes så Anjala-Corpsen. I Slutet af **November** afvseglade Örlogs-Flottan med stora Armée-Förband från Finland till Carlsrona. Det innewarande Krigs-Året hafver ändats med att Hans Majestait Konungen i **December** Månad låtit sammankalla Ständerna till Riks-Dag i Stockholm med Början af det nästkommande Åhret.

Om Den Svenska Örlogs-Flottans Återkomst till CarlsCrona samt de efterföljande Festligheter i Staden

Under de sista Dagarna af November Månad kom änteligen efter en svår Seglats i besvärligt Winter-Wäder från Sveaborg Den Svenska Örlogs-Flottan till Dess Hemma-Hamn CarlsCrona, till stor Fägnad för Stadens Innewånare. Beslutet att företaga Öfver-Resan togs efter lång Tvekan af Han Kongliga Höghet Hertig Carl, Flottans Öfver-Befäl-Hafvare. Högst Densamme hyste nämligen länge den Uppfattningen, stödd af vissa Amiralers-Personer och andra högre Sjö-Befäl, att det vore säkrast att förblifva å Sveaborg, vilket i Längden dock skulle hafva lett till svåra Försörjnings-Problem.

Den 27:e November anlände således till CarlsCrona Redd det första Dussinet af Örlogs-Skeppen, förnämligast Hans Kongliga Höghet Hertigens, hvilket saluterades hvid Pass Kl. 11 om För-Middagen med öfver Hundratalet Canon-Skott. **Dagen efter, således Den 28:e**, samlades hvid Middags-Tiden allsköns Folk nere hvid Kungs-Bron, där Hertigen steg i land. Den Höge Gästen vandrade sedan tillsammans med De Allra Främsta Öfvriga Herrarna under stort Jubel ifrån Folk-Massan mellan den Haij af Timmermän, Båtsmän och öfvrig Amiralitetet underställd Personal, som med Fröjde-Rop saluterade Printsens Passage, ända till Bruks-Patron Pihlgardts Hus å Bred-Gatan, där Den Höges Logi var preparerat.

Kl. 2 drogo de bäst klädda Timmermännen och Hantverkarna Hertigens Wagn till Amiralitets-Huset, där Hans Excellence Grefve Carl August Ehrensvärd såsom Öfver-Amiral var Wärd vid en oändligen munter Middag med Sång, Skålar och Canonad, whilken varade till Kl. 5. Om Aftonen Kl. 7 besökte Hertigen Balen hos Herr Handelsman Brunerus å Ronneby Gatan, hvarvid Högst Densamme företog en Tour i Rummen samt såväl converserade som complimenterade de församlade Damerna, synnerligen de skönaste, hvarefter Hertigen äfven spelade ett Parti Boston till Mid-Natt.

Den 29:e var stor Diné hos Lands-Höfdingen herr Baronen Köhler, och Den 30:e, som var den första Söndagen i Advent, paraderade ett flertal Troupper ifrån skilda Regementen utanför Printsens Logement. Sedan alla Corpser Kl. 8 samlats därstädes, gingos det i Procession till Amiralitets Kyrkan, medan Borgerskapets 4 Compagnier paraderade å Stora Torg. Vid Slutet af det Te Deum, som hölls i Kyrkan, afskötos Musköt- och Canon-Salvor under Lofv-Sången. Sedan Hertigen återkommit till Logiet hvid Pass Kl. 11, gafvs därstädes en Afvskeds-Audience.

Hwid Middags-Tiden afreste Hans Kongliga Höghet med en ansenlig Suite af Wagnar till Bubbe Torp, där Öfverste Enekiöld anställde en högst rtig Diné; hvarefter H. K. H. StorAmiralens afvbrutna Färd till Stockholm continuerades.

Vid Örlogs-Flottans Hemkomst till CarlsCrona Den 27 November 1788

Sjungom till Vår Herres Ära, som med Mandom, Vett och Mod
Går, att Svenska Strids-Män lära, att med varm och eldad Blod
Faran trotsa, Segren vinna; Wasa ätt, det medfött är,
Genom Hjelte-Bragder finna, hvilken Väg till Äran bär.

Lyckan vill den Hjelten följa, som fört svenska Flottan an,
När på Finska vikens Bölja Han, åt Sverige, Segern vann.
Tappre Sjömän, Neptuns Söner, I, som följt vår Hjertes Råd,
Lagren, som Er Hjessa kröner, Är den Store GUSTAFS Nåd.

SLUT